

SBÍRKA MEZINÁRODNÍCH SMLUV

ČESKÁ REPUBLIKA

Částka 39

Rozeslána dne 28. srpna 2007

Cena Kč 42,-

O B S A H:

71. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Druhého protokolu k Haagské úmluvě na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu z roku 1954

71

SDĚLENÍ

Ministerstva zahraničních věcí

Ministerstvo zahraničních věcí sděluje, že dne 26. března 1999 byl v Haagu přijat Druhý protokol k Haagské úmluvě na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu z roku 1954.

S Protokolem vyslovil souhlas Parlament České republiky.

Listina o přístupu České republiky k Protokolu, podepsaná prezidentem republiky dne 14. května 2007, byla uložena u generálního ředitele UNESCO, deponitáře Protokolu, dne 8. června 2007.

Protokol vstoupil v platnost na základě svého článku 43 odst. 1 dne 9. března 2004. Pro Českou republiku vstupuje v platnost podle odst. 2 téhož článku dne 8. září 2007.

Anglické znění Protokolu a jeho překlad do českého jazyka se vyhláší současně.

**Second Protocol to the Hague Convention of 1954 for the Protection
of Cultural Property in the Event of Armed Conflict
The Hague, 26 March 1999**

**Deuxième Protocole relatif à la Convention de La Haye de 1954
pour la protection des biens culturels en cas de conflit armé
La Haye, 26 mars 1999**

**Segundo Protocolo de la Convención de La Haya de 1954
para la Protección de los Bienes Culturales en caso de Conflicto Armado
La Haya, 26 de marzo de 1999**

**Второй протокол к Гаагской Конвенции о защите
культурных ценностей в случае Вооруженного Конфликта 1954 года,
Гаага, 26 марта 1999 года**

**البروتوكول الثاني لاتفاقية لاهاي لعام ١٩٥٤ الخاصة
بحماية الممتلكات الثقافية في حالة نزاع مسلح
لاهاي، ٢٦ مارس/آذار ١٩٩٩**

**关于在武装冲突情况下保护文化财产的公约
(海牙, 1954年)的第二项议定书
海牙, 1999年3月26日**

PŘEKLAD

**Druhý protokol k Haagské úmluvě
na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu z roku 1954
Haag, 26. března 1999**

**Second Protocol to the Hague Convention of 1954 for the Protection
of Cultural Property in the Event of Armed Conflict
The Hague, 26 March 1999**

The Parties,

Conscious of the need to improve the protection of cultural property in the event of armed conflict and to establish an enhanced system of protection for specifically designated cultural property;

Reaffirming the importance of the provisions of the Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict, done at the Hague on 14 May 1954, and emphasizing the necessity to supplement these provisions through measures to reinforce their implementation;

Desiring to provide the High Contracting Parties to the Convention with a means of being more closely involved in the protection of cultural property in the event of armed conflict by establishing appropriate procedures therefor;

Considering that the rules governing the protection of cultural property in the event of armed conflict should reflect developments in international law;

Affirming that the rules of customary international law will continue to govern questions not regulated by the provisions of this Protocol;

Have agreed as follows:

**Druhý protokol k Haagské úmluvě
na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu z roku 1954
Haag, 26. března 1999**

Strany,

Vědomy si potřeby zlepšit ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu a zavést systém zvýšené ochrany pro konkrétně určené kulturní statky;

Znovu potvrzujíce důležitost ustanovení Úmluvy na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu, sjednané v Haagu dne 14. května 1954, a zdůrazňujíce nutnost doplnit tato ustanovení opatřeními na posílení jejich provádění;

Vedeny přáním poskytnout vysokým smluvním stranám Úmluvy prostředky pro těsnější zapojení do ochrany kulturních statků za ozbrojeného konfliktu zavedením příslušných postupů;

Berouce v úvahu, že pravidla upravující ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu by měla odrážet vývoj mezinárodního práva;

Potvrzujíce, že otázky, které nejsou upraveny ustanoveními tohoto Protokolu, se budou nadále řídit pravidly mezinárodního práva obyčejového;

Se dohodly takto:

Chapter 1 Introduction

Article 1   Definitions

For the purposes of this Protocol:

- (a) “Party” means a State Party to this Protocol;
- (b) “cultural property” means cultural property as defined in Article 1 of the Convention;
- (c) “Convention” means the Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict, done at The Hague on 14 May 1954;
- (d) “High Contracting Party” means a State Party to the Convention;
- (e) “enhanced protection” means the system of enhanced protection established by Articles 10 and 11;
- (f) “military objective” means an object which by its nature, location, purpose, or use makes an effective contribution to military action and whose total or partial destruction, capture or neutralisation, in the circumstances ruling at the time, offers a definite military advantage;
- (g) “illicit” means under compulsion or otherwise in violation of the applicable rules of the domestic law of the occupied territory or of international law.
- (h) “List” means the International List of Cultural Property under Enhanced Protection established in accordance with Article 27, sub-paragraph 1(b);
- (i) “Director-General” means the Director-General of UNESCO;
- (j) “UNESCO” means the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization;
- (k) “First Protocol” means the Protocol for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict done at The Hague on 14 May 1954;

Article 2   Relation to the Convention

This Protocol supplements the Convention in relations between the Parties.

Article 3   Scope of application

1. In addition to the provisions which shall apply in time of peace, this Protocol shall apply in situations referred to in Article 18 paragraphs 1 and 2 of the Convention and in Article 22 paragraph 1.
2. When one of the parties to an armed conflict is not bound by this Protocol, the Parties to this Protocol shall remain bound by it in their mutual relations. They shall furthermore be bound by this Protocol in relation to a State party to the conflict which is not bound by it, if the latter accepts the provisions of this Protocol and so long as it applies them.

Hlava 1 Úvod

Článek 1 Definice

Pro účely tohoto Protokolu:

- (a) „strana“ znamená smluvní stranu tohoto Protokolu;
- (b) „kulturní statky“ znamenají kulturní statky definované v článku 1 Úmluvy;
- (c) „Úmluva“ znamená Úmluvu na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu sjednanou v Haagu dne 14. května 1954;
- (d) „vysoká smluvní strana“ znamená smluvní stranu Úmluvy;
- (e) „zvýšená ochrana“ znamená systém zvýšené ochrany ustavený články 10 a 11;
- (f) „vojenský cíl“ znamená objekt, který svou povahou, umístěním, účelem nebo použitím představuje účinný příspěvek k vojenským akcím a jehož celkové nebo částečné zničení, obsazení nebo neutralizace poskytuje za daných okolností zjevnou vojenskou výhodu;
- (g) „nezákonný“ znamená pod nátlakem nebo jinak v rozporu s platnými předpisy vnitrostátního právního řádu okupovaného území nebo mezinárodního práva;
- (h) „Seznam“ znamená Mezinárodní seznam kulturních statků pod zvýšenou ochranou zřízený v souladu s článkem 27 odstavce 1 písmeno b);
- (i) „generální ředitel“ znamená generálního ředitele UNESCO;
- (j) „UNESCO“ znamená Organizaci spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu;
- (k) „První protokol“ znamená Protokol na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu sjednaný v Haagu dne 14. května 1954.

Článek 2 Vztah k Úmluvě

Tento Protokol ve vztazích mezi stranami doplňuje Úmluvu.

Článek 3 Působnost

1. Vedle ustanovení platných v době míru platí tento Protokol v situacích uvedených v článku 18 odstavce 1 a 2 Úmluvy a v článku 22 odstavce 1.

2. Pokud jedna ze stran ozbrojeného konfliktu není vázána tímto Protokolem, strany tohoto Protokolu jím jsou ve svých vzájemných vztazích i nadále vázány. Dále jsou vázány tímto Protokolem ve vztahu k účastnickému státu konfliktu, který jím vázán není, pokud tento stát přijme ustanovení tohoto Protokolu a dokud je uplatňuje.

Article 4   Relationship between Chapter 3 and other provisions of the Convention and this Protocol

The application of the provisions of Chapter 3 of this Protocol is without prejudice to:

- (a) the application of the provisions of Chapter I of the Convention and of Chapter 2 of this Protocol;
- (b) the application of the provisions of Chapter II of the Convention save that, as between Parties to this Protocol or as between a Party and a State which accepts and applies this Protocol in accordance with Article 3 paragraph 2, where cultural property has been granted both special protection and enhanced protection, only the provisions of enhanced protection shall apply.

Chapter 2   General provisions regarding protection

Article 5   Safeguarding of cultural property

Preparatory measures taken in time of peace for the safeguarding of cultural property against the foreseeable effects of an armed conflict pursuant to Article 3 of the Convention shall include, as appropriate, the preparation of inventories, the planning of emergency measures for protection against fire or structural collapse, the preparation for the removal of movable cultural property or the provision for adequate *in situ* protection of such property, and the designation of competent authorities responsible for the safeguarding of cultural property.

Article 6   Respect for cultural property

With the goal of ensuring respect for cultural property in accordance with Article 4 of the Convention:

- (a) a waiver on the basis of imperative military necessity pursuant to Article 4 paragraph 2 of the Convention may only be invoked to direct an act of hostility against cultural property when and for as long as:
  - (i) that cultural property has, by its function, been made into a military objective; and
  - (ii) there is no feasible alternative available to obtain a similar military advantage to that offered by directing an act of hostility against that objective;
- (b) a waiver on the basis of imperative military necessity pursuant to Article 4 paragraph 2 of the Convention may only be invoked to use cultural property for purposes which are likely to expose it to destruction or damage when and for as long as no choice is possible between such use of the cultural property and another feasible method for obtaining a similar military advantage;

Článek 4   Vztah mezi Hlavou 3 a ostatními ustanoveními Úmluvy a tohoto Protokolu

Uplatňováním ustanovení Hlavy 3 tohoto Protokolu není dotčeno:

- (a) uplatňování ustanovení Hlavy I Úmluvy a Hlavy 2 tohoto Protokolu;
- (b) uplatňování ustanovení Hlavy II Úmluvy s tou výjimkou, že pokud mezi stranami tohoto Protokolu nebo mezi některou stranou a některým státem, který přijal a uplatňuje tento Protokol v souladu s článkem 3 odstavec 2, byla kulturním statkům poskytnuta jak zvláštní ochrana, tak zvýšená ochrana, platí pouze ustanovení o zvýšené ochraně.

Hlava 2   Obecná ustanovení o ochraně

Článek 5   Zabezpečení kulturních statků

Přípravná opatření přijatá v době míru k zabezpečení kulturních statků proti předvídatelným účinkům ozbrojeného konfliktu podle článku 3 Úmluvy podle okolností zahrnují přípravu inventářů, plánování nouzových opatření na ochranu proti požáru či zhroucení budovy, přípravu přemístění movitých kulturních statků či zajištění odpovídající ochrany takových statků přímo na místě a určení příslušných orgánů odpovědných za zabezpečení kulturních statků.

Článek 6   Zajištění šetrného zacházení s kulturními statky

K zajištění šetrného zacházení s kulturními statky v souladu s článkem 4 Úmluvy:

- (a) se od závazků lze odchýlit z důvodu naléhavé vojenské nezbytnosti podle článku 4 odstavce 2 Úmluvy a zaměřit nepřátelský akt proti kulturním statkům, pouze když a dokud:
  - (i) je kulturní statek svou funkcí přeměněn na vojenský cíl; a
  - (ii) není jiná reálná možnost získání obdobné vojenské výhody, jakou nabízí zaměření nepřátelského aktu proti tomuto cíli;
- (b) se od závazků lze odchýlit z důvodu naléhavé vojenské nezbytnosti podle článku 4 odstavce 2 Úmluvy a využít kulturní statky k účelům, kvůli nimž budou tyto statky pravděpodobně vystaveny zničení či poškození, pouze když a dokud není možnost volby mezi takovým využitím kulturních statků a jinou proveditelnou metodou získání obdobné vojenské výhody;

- (c) the decision to invoke imperative military necessity shall only be taken by an officer commanding a force the equivalent of a battalion in size or larger, or a force smaller in size where circumstances do not permit otherwise;
- (d) in case of an attack based on a decision taken in accordance with sub-paragraph (a), an effective advance warning shall be given whenever circumstances permit.

Article 7   Precautions in attack

Without prejudice to other precautions required by international humanitarian law in the conduct of military operations, each Party to the conflict shall:

- (a) do everything feasible to verify that the objectives to be attacked are not cultural property protected under Article 4 of the Convention;
- (b) take all feasible precautions in the choice of means and methods of attack with a view to avoiding, and in any event to minimizing, incidental damage to cultural property protected under Article 4 of the Convention;
- (c) refrain from deciding to launch any attack which may be expected to cause incidental damage to cultural property protected under Article 4 of the Convention which would be excessive in relation to the concrete and direct military advantage anticipated; and
- (d) cancel or suspend an attack if it becomes apparent:
  - (i) that the objective is cultural property protected under Article 4 of the Convention;
  - (ii) that the attack may be expected to cause incidental damage to cultural property protected under Article 4 of the Convention which would be excessive in relation to the concrete and direct military advantage anticipated.

Article 8   Precautions against the effects of hostilities

The Parties to the conflict shall, to the maximum extent feasible:

- (a) remove movable cultural property from the vicinity of military objectives or provide for adequate *in situ* protection;
- (b) avoid locating military objectives near cultural property.

Article 9   Protection of cultural property in occupied territory

1. Without prejudice to the provisions of Articles 4 and 5 of the Convention, a Party in occupation of the whole or part of the territory of another Party shall prohibit and prevent in relation to the occupied territory:

- (a) any illicit export, other removal or transfer of ownership of cultural property;
- (b) any archaeological excavation, save where this is strictly required to safeguard, record or preserve cultural property;

- (c) rozhodnutí odvolat se na naléhavou vojenskou nezbytnost může učinit pouze důstojník velící útvaru velikostí se rovnajícím praporu nebo většímu nebo, pokud okolnosti neumožňují jiný postup, důstojník velící útvaru menšímu než prapor;
- (d) v případě útoku na základě rozhodnutí přijatého podle písmene a) musí být vydáno účinné předchozí varování, kdykoli to okolnosti umožňují.

Článek 7   Preventivní opatření při útoku

Aniž by tím byla dotčena jiná preventivní opatření vyžadovaná mezinárodním humanitárním právem při vedení vojenských operací, každá strana konfliktu:

- (a) učiní vše proveditelné, aby ověřila, zda cíle útoku nejsou kulturními statky chráněnými podle článku 4 Úmluvy;
- (b) učiní při výběru prostředků a způsobů útoku všechna proveditelná preventivní opatření, aby předešla náhodnému poškození kulturních statků chráněných podle článku 4 Úmluvy a aby takové poškození v každém případě minimalizovala;
- (c) zdrží se rozhodnutí zahájit jakýkoliv útok, o němž lze předpokládat, že způsobí náhodné poškození kulturních statků chráněných podle článku 4 Úmluvy, které by bylo nepřiměřené konkrétní a přímé očekávané vojenské výhodě; a
- (d) zruší či pozastaví útok, pokud vyjde najevo:
  - (i) že cíl je kulturním statkem chráněným podle článku 4 Úmluvy;
  - (ii) že útok zřejmě způsobí náhodné poškození kulturních statků chráněných podle článku 4 Úmluvy, které by bylo nepřiměřené konkrétní a přímé očekávané vojenské výhodě.

Článek 8   Preventivní opatření proti následkům nepřátelských akcí

Strany konfliktu v co největší možné míře:

- (a) přemístí movité kulturní statky z blízkosti vojenských cílů nebo zajistí odpovídající ochranu na místě;
- (b) se vyhnou umístování vojenských cílů v blízkosti kulturních statků.

Článek 9   Ochrana kulturních statků na okupovaném území

1. Aniž by tím byla dotčena ustanovení článků 4 a 5 Úmluvy, strana okupující zcela nebo zčásti území jiné strany na okupovaném území zakáže a zamezí:

- (a) jakýkoli nezákonný vývoz a jiné přemísťování kulturních statků či převod vlastnických práv k nim;
- (b) jakékoli archeologické vykopávky s výjimkou případů, kdy jsou nezbytně nutné pro zabezpečení, zdokumentování či uchování kulturních statků;

- (c) any alteration to, or change of use of, cultural property which is intended to conceal or destroy cultural, historical or scientific evidence.
2. Any archaeological excavation of, alteration to, or change of use of, cultural property in occupied territory shall, unless circumstances do not permit, be carried out in close co-operation with the competent national authorities of the occupied territory.

Chapter 3 Enhanced Protection

Article 10   Enhanced protection

Cultural property may be placed under enhanced protection provided that it meets the following three conditions:

- (a) it is cultural heritage of the greatest importance for humanity;
- (b) it is protected by adequate domestic legal and administrative measures recognising its exceptional cultural and historic value and ensuring the highest level of protection;
- (c) it is not used for military purposes or to shield military sites and a declaration has been made by the Party which has control over the cultural property, confirming that it will not be so used.

Article 11   The granting of enhanced protection

1. Each Party should submit to the Committee a list of cultural property for which it intends to request the granting of enhanced protection.
2. The Party which has jurisdiction or control over the cultural property may request that it be included in the List to be established in accordance with Article 27 sub-paragraph 1(b). This request shall include all necessary information related to the criteria mentioned in Article 10. The Committee may invite a Party to request that cultural property be included in the List.
3. Other Parties, the International Committee of the Blue Shield and other non-governmental organisations with relevant expertise may recommend specific cultural property to the Committee. In such cases, the Committee may decide to invite a Party to request inclusion of that cultural property in the List.
4. Neither the request for inclusion of cultural property situated in a territory, sovereignty or jurisdiction over which is claimed by more than one State, nor its inclusion, shall in any way prejudice the rights of the parties to the dispute.
5. Upon receipt of a request for inclusion in the List, the Committee shall inform all Parties of the request. Parties may submit representations regarding such a request to the Committee within sixty days. These representations shall be made only on the basis of the criteria mentioned in Article 10. They shall be specific and related to facts. The Committee shall consider the representations, providing the Party requesting inclusion with a reasonable opportunity to respond before taking the decision. When such representations are before the Committee, decisions for inclusion in the List shall be taken, notwithstanding Article 26, by a majority of four-fifths of its members present and voting.

(c) jakékoli pozměňování kulturních statků či změnu jejich využití s úmyslem zatajit či zničit kulturní, historické nebo vědecké důkazy.

2. S výjimkou případů, kdy to okolnosti neumožňují, se jakékoli archeologické vykopávky kulturních statků na okupovaném území, jejich pozměňování nebo změna jejich využití provádějí v těsné součinnosti s příslušnými vnitrostátními úřady okupovaného území.

Hlava 3 Zvýšená ochrana

Článek 10 Zvýšená ochrana

Kulturním statkům lze poskytnout zvýšenou ochranu, pokud splňují následující tři podmínky:

- (a) jedná se o kulturní dědictví nejvyššího významu pro lidstvo;
- (b) jsou chráněny odpovídajícími vnitrostátními právními a administrativními opatřeními, která uznávají jejich výjimečnou kulturní a historickou hodnotu a zajišťují nejvyšší úroveň ochrany;
- (c) nejsou využívány pro vojenské účely nebo k zaštitění vojenských objektů a strana, která má tyto kulturní statky pod kontrolou, učinila prohlášení, že takto využívány nebudou.

Článek 11 Poskytnutí zvýšené ochrany

1. Každá strana by měla předložit Výboru seznam kulturních statků, pro něž hodlá žádat o poskytnutí zvýšené ochrany.

2. Strana, která má jurisdikci vůči kulturním statkům nebo je má pod kontrolou, může požádat o jejich zápis do Seznamu zřízeného v souladu s článkem 27 odstavec 1 písmeno b). Tato žádost musí obsahovat všechny potřebné informace ohledně kritérií uvedených v článku 10. Výbor může vyzvat stranu, aby požádala o zápis kulturních statků do Seznamu.

3. Jiné strany, Mezinárodní výbor Modrého štítu a jiné nevládní organizace s příslušnou odborností mohou Výboru doporučovat konkrétní kulturní statky. V takových případech se Výbor může rozhodnout vyzvat stranu, aby požádala o zápis těchto kulturních statků do Seznamu.

4. Práva stran sporu nejsou dotčena ani žádostí o zápis kulturních statků nacházejících se na území, na něž si nárokuje svrchovanost či jurisdikci více než jeden stát, ani jejich zápisem.

5. Po obdržení žádosti o zápis do Seznamu informuje Výbor o této žádosti všechny strany. Strany mohou do šedesáti dnů předložit Výboru protesty proti takové žádosti. Tyto protesty musejí vycházet pouze z kritérií uvedených v článku 10. Musejí být konkrétní a držet se faktů. Výbor protesty zváží a před přijetím rozhodnutí poskytne straně žádající o zápis dostatečnou příležitost na ně odpovědět. Pokud jsou Výboru předloženy takové protesty, rozhodnutí o zápisu do Seznamu se nezávisle na článku 26 přijímají čtyřpětinovou většinou přítomných a hlasujících členů.

6. In deciding upon a request, the Committee should ask the advice of governmental and non-governmental organisations, as well as of individual experts.
7. A decision to grant or deny enhanced protection may only be made on the basis of the criteria mentioned in Article 10.
8. In exceptional cases, when the Committee has concluded that the Party requesting inclusion of cultural property in the List cannot fulfil the criteria of Article 10 sub-paragraph (b), the Committee may decide to grant enhanced protection, provided that the requesting Party submits a request for international assistance under Article 32.
9. Upon the outbreak of hostilities, a Party to the conflict may request, on an emergency basis, enhanced protection of cultural property under its jurisdiction or control by communicating this request to the Committee. The Committee shall transmit this request immediately to all Parties to the conflict. In such cases the Committee will consider representations from the Parties concerned on an expedited basis. The decision to grant provisional enhanced protection shall be taken as soon as possible and, notwithstanding Article 26, by a majority of four-fifths of its members present and voting. Provisional enhanced protection may be granted by the Committee pending the outcome of the regular procedure for the granting of enhanced protection, provided that the provisions of Article 10 sub-paragraphs (a) and (c) are met.
10. Enhanced protection shall be granted to cultural property by the Committee from the moment of its entry in the List.
11. The Director-General shall, without delay, send to the Secretary-General of the United Nations and to all Parties notification of any decision of the Committee to include cultural property on the List.

Article 12 Immunity of cultural property under enhanced protection

The Parties to a conflict shall ensure the immunity of cultural property under enhanced protection by refraining from making such property the object of attack or from any use of the property or its immediate surroundings in support of military action.

Article 13 Loss of enhanced protection

1. Cultural property under enhanced protection shall only lose such protection:
  - (a) if such protection is suspended or cancelled in accordance with Article 14; or
  - (b) If, and for as long as, the property has, by its use, become a military objective.
2. In the circumstances of sub-paragraph 1(b), such property may only be the object of attack if:
  - (a) the attack is the only feasible means of terminating the use of the property referred to in sub-paragraph 1(b);
  - (b) all feasible precautions are taken in the choice of means and methods of attack, with a view to terminating such use and avoiding, or in any event minimising, damage to the cultural property;

6. Při rozhodování o žádosti by Výbor měl požádat o radu vládní a nevládní organizace, jakož i jednotlivé odborníky.

7. Rozhodnutí poskytnout či odeprít zvýšenou ochranu lze přijmout pouze na základě kritérií uvedených v článku 10.

8. Ve výjimečných případech, kdy Výbor dojde k závěru, že strana žádající o zápis kulturních statků do Seznamu nemůže splnit kritéria článku 10 písmeno b), se Výbor může rozhodnout poskytnout zvýšenou ochranu, pokud žádající strana předloží žádost o mezinárodní pomoc podle článku 32.

9. Při zahájení nepřátelských akcí může strana konfliktu z důvodu naléhavé potřeby požádat o zvýšenou ochranu kulturních statků spadajících pod její jurisdikci či kontrolu sdělením této žádosti Výboru. Výbor okamžitě předá tuto žádost všem stranám konfliktu. V takových případech Výbor zváží protesty dotčených stran urychleně. Rozhodnutí poskytnout prozatímní zvýšenou ochranu musí být přijato co nejdříve a, nezávisle na článku 26, čtyřpětinovou většinou přítomných a hlasujících členů. Výbor může poskytnout prozatímní zvýšenou ochranu po dobu do ukončení řádného řízení o poskytnutí zvýšené ochrany, pokud jsou splněna ustanovení článku 10 písmena a) a c).

10. Výbor poskytne kulturním statkům zvýšenou ochranu od okamžiku jejich zápisu do Seznamu.

11. Generální ředitel neprodleně zašle generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů a všem stranám oznámení o jakémkoli rozhodnutí Výboru zapsat kulturní statky do Seznamu.

Článek 12 Imunita kulturních statků pod zvýšenou ochranou

Strany konfliktu zajistí imunitu kulturních statků pod zvýšenou ochranou tím, že se zdrží útoku na takové statky a jakéhokoli využití takových statků či jejich bezprostředního okolí na podporu vojenské akce.

Článek 13 Pozbytí zvýšené ochrany

1. Kulturní statky pod zvýšenou ochranou pozbudou takovou ochranu pouze:

- (a) pokud je taková ochrana pozastavena či zrušena v souladu s článkem 14; nebo
- (b) pokud a dokud se kulturní statky svým využitím stanou vojenským cílem.

2. Za okolností uvedených v odstavci 1 písmeno b) mohou být takové statky předmětem útoku pouze, pokud:

- (a) je útok jediným použitelným prostředkem ukončení využití statků způsobem uvedeným v odstavci 1 písmeno b);
- (b) byla přijata všechna proveditelná preventivní opatření při výběru prostředků a způsobů útoku s cílem ukončit takové využití a nezpůsobit, nebo alespoň minimalizovat, škody na kulturních statcích;

- (c) unless circumstances do not permit, due to requirements of immediate self-defence:
- (i) the attack is ordered at the highest operational level of command;
  - (ii) effective advance warning is issued to the opposing forces requiring the termination of the use referred to in sub-paragraph 1(b); and
  - (iii) Reasonable time is given to the opposing forces to redress the situation.

Article 14   Suspension and cancellation of enhanced protection

1. Where cultural property no longer meets any one of the criteria in Article 10 of this Protocol, the Committee may suspend its enhanced protection status or cancel that status by removing that cultural property from the List.

2. In the case of a serious violation of Article 12 in relation to cultural property under enhanced protection arising from its use in support of military action, the Committee may suspend its enhanced protection status. Where such violations are continuous, the Committee may exceptionally cancel the enhanced protection status by removing the cultural property from the List.

3. The Director-General shall, without delay, send to the Secretary-General of the United Nations and to all Parties to this Protocol notification of any decision of the Committee to suspend or cancel the enhanced protection of cultural property.

4. Before taking such a decision, the Committee shall afford an opportunity to the Parties to make their views known.

Chapter 4   Criminal responsibility and jurisdiction

Article 15   Serious violations of this Protocol

1. Any person commits an offence within the meaning of this Protocol if that person intentionally and in violation of the Convention or this Protocol commits any of the following acts:

- (a) making cultural property under enhanced protection the object of attack;
- (b) using cultural property under enhanced protection or its immediate surroundings in support of military action;
- (c) extensive destruction or appropriation of cultural property protected under the Convention and this Protocol;
- (d) making cultural property protected under the Convention and this Protocol the object of attack;
- (e) Theft, pillage or misappropriation of, or acts of vandalism directed against cultural property protected under the Convention.

2. Each Party shall adopt such measures as may be necessary to establish as criminal offences under its domestic law the offences set forth in this Article and to make such offences

(c) neumožňují-li to okolnosti vzhledem k nutnosti bezprostřední sebeobranu, pokud:

- (i) útok je nařízen z nejvyššího stupně operačního velení;
- (ii) silám protivníka je vydáno účinné předchozí varování požadující ukončení užívání uvedeného v odstavci 1 písmeno b); a
- (iii) silám protivníka je poskytnut dostatek času na nápravu situace.

Článek 14   Pozastavení a zrušení zvýšené ochrany

1. Pokud kulturní statky nadále nesplňují kterékoli z kritérií v článku 10 tohoto Protokolu, může jim Výbor pozastavit jejich status zvýšené ochrany nebo tento status zrušit vynětím těchto kulturních statků ze Seznamu.

2. V případě vážného porušení článku 12 ohledně kulturních statků pod zvýšenou ochranou plynoucího z jejich využití na podporu vojenské akce jim může Výbor pozastavit status zvýšené ochrany. Pokud takové porušování pokračuje, může Výbor výjimečně zrušit status zvýšené ochrany vynětím těchto kulturních statků ze Seznamu.

3. Generální ředitel neprodleně zašle generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů a všem stranám tohoto Protokolu oznámení o jakémkoli rozhodnutí Výboru pozastavit či zrušit zvýšenou ochranu.

4. Před přijetím takového rozhodnutí poskytne Výbor stranám příležitost sdělit své názory.

Hlava 4   Trestní odpovědnost a jurisdikce

Článek 15   Závažná porušení tohoto Protokolu

1. Jakákoliv osoba se dopustí trestného činu ve smyslu tohoto Protokolu, pokud úmyslně a v rozporu s Úmlouvou nebo tímto Protokolem spáchá kterýkoli z následujících činů:

- (a) učiní kulturní statky pod zvýšenou ochranou předmětem útoku;
- (b) využije kulturní statky pod zvýšenou ochranou nebo jejich bezprostřední okolí na podporu vojenské akce;
- (c) rozsáhle zničí nebo si přisvojí kulturní statky chráněné Úmlouvou a tímto Protokolem;
- (d) učiní kulturní statky chráněné Úmlouvou a tímto Protokolem předmětem útoku;
- (e) ukradne, vyplení či zpronevěří kulturní statky chráněné Úmlouvou nebo se proti nim dopustí vandalských činů.

2. Každá strana přijme taková opatření, která mohou být nezbytná k přijetí právní úpravy, kterou se trestné činy uvedené v tomto článku stanou trestnými činy podle jejího vnitrostátního práva, a ke stanovení přiměřených

punishable by appropriate penalties. When doing so, Parties shall comply with general principles of law and international law, including the rules extending individual criminal responsibility to persons other than those who directly commit the act.

Article 16   Jurisdiction

1. Without prejudice to paragraph 2, each Party shall take the necessary legislative measures to establish its jurisdiction over offences set forth in Article 15 in the following cases:

- (a) when such an offence is committed in the territory of that State;
- (b) when the alleged offender is a national of that State;
- (c) in the case of offences set forth in Article 15 sub-paragraphs (a) to (c), when the alleged offender is present in its territory.

2. With respect to the exercise of jurisdiction and without prejudice to Article 28 of the Convention:

- (a) this Protocol does not preclude the incurring of individual criminal responsibility or the exercise of jurisdiction under national and international law that may be applicable, or affect the exercise of jurisdiction under customary international law;
- (b) Except in so far as a State which is not Party to this Protocol may accept and apply its provisions in accordance with Article 3 paragraph 2, members of the armed forces and nationals of a State which is not Party to this Protocol, except for those nationals serving in the armed forces of a State which is a Party to this Protocol, do not incur individual criminal responsibility by virtue of this Protocol, nor does this Protocol impose an obligation to establish jurisdiction over such persons or to extradite them.

Article 17   Prosecution

1. The Party in whose territory the alleged offender of an offence set forth in Article 15 sub-paragraphs 1 (a) to (c) is found to be present shall, if it does not extradite that person, submit, without exception whatsoever and without undue delay, the case to its competent authorities, for the purpose of prosecution, through proceedings in accordance with its domestic law or with, if applicable, the relevant rules of international law.

2. Without prejudice to, if applicable, the relevant rules of international law, any person regarding whom proceedings are being carried out in connection with the Convention or this Protocol shall be guaranteed fair treatment and a fair trial in accordance with domestic law and international law at all stages of the proceedings, and in no cases shall be provided guarantees less favorable to such person than those provided by international law.

Article 18   Extradition

1. The offences set forth in Article 15 sub-paragraphs 1 (a) to (c) shall be deemed to be included as extraditable offences in any extradition treaty existing between any of the Parties before the entry into force of this Protocol. Parties undertake to include such offences in every extradition treaty to be subsequently concluded between them.

trestů za tyto trestné činy. Přitom musí strany postupovat v souladu s obecnými zásadami práva a mezinárodního práva včetně pravidel rozšiřujících individuální trestní odpovědnost na osoby jiné než ty, které čin přímo spáchaly.

Článek 16   Jurisdikce

1. Aniž by tím byl dotčen odstavec 2, přijme každá strana nezbytná legislativní opatření pro založení své jurisdikce nad trestnými činy uvedenými v článku 15 v následujících případech:

- (a) když je takový trestný čin spáchán na území tohoto státu;
- (b) když je údajný pachatel státním příslušníkem tohoto státu;
- (c) v případě trestných činů uvedených v článku 15 písmena a) až c), když se údajný pachatel zdržuje na jeho území.

2. S ohledem na výkon jurisdikce a aniž by tím byl dotčen článek 28 Úmluvy:

- (a) tento Protokol nevylučuje vznik individuální trestní odpovědnosti nebo výkon jurisdikce podle platného vnitrostátního a mezinárodního práva, ani jím není dotčen výkon jurisdikce podle mezinárodního práva obyčejového;
- (b) s výjimkou případů, kdy stát, který není stranou tohoto Protokolu, může přijmout a uplatňovat jeho ustanovení v souladu s článkem 3 odstavec 2, nevzniká příslušníkům ozbrojených sil a státním příslušníkům státu, který není stranou tohoto Protokolu, s výjimkou těch státních příslušníků sloužících v ozbrojených silách státu, který je stranou tohoto Protokolu, individuální trestní odpovědnost na základě tohoto Protokolu, a tento Protokol ani nezakládá povinnost založit jurisdikci vůči takovým osobám nebo je vydat.

Článek 17   Trestní stíhání

1. Pokud strana, na jejímž území je zjištěn pobyt údajného pachatele trestného činu uvedeného v článku 15 odstavec 1 písmena a) až c), tuto osobu nevydává, musí bez jakékoli výjimky a neprodleně postoupit věc svým příslušným orgánům za účelem trestního stíhání řízením vedeným v souladu s jejím vnitrostátním právem nebo případně s příslušnými pravidly mezinárodního práva.

2. Aniž by tím byla dotčena případná příslušná pravidla mezinárodního práva, musí být jakékoli osobě, vůči níž je vedeno řízení v souvislosti s Úmluvou nebo tímto Protokolem, zaručeno slušné zacházení a spravedlivý proces v souladu s vnitrostátním právem a s mezinárodním právem ve všech fázích řízení a v žádném případě nesmí být takové osobě poskytnuty záruky méně příznivé, než jsou záruky poskytované mezinárodním právem.

Článek 18   Vydávání

1. Trestné činy uvedené v článku 15 odstavec 1 písmena a) až c) se považují za zahrnuté mezi trestné činy podléhající vydání v jakékoli smlouvě o vydávání existující mezi kterýmikoli ze stran před vstupem tohoto Protokolu v platnost. Strany se zavazují zahrnout takové trestné činy do každé smlouvy o vydávání, která mezi nimi bude následně uzavřena.

2. When a Party which makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another Party with which it has no extradition treaty, the requested Party may, at its option, consider the present Protocol as the legal basis for extradition in respect of offences as set forth in Article 15 sub-paragraphs 1 (a) to (c).
3. Parties which do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognise the offences set forth in Article 15 sub-paragraphs 1 (a) to (c) as extraditable offences between them, subject to the conditions provided by the law of the requested Party.
4. If necessary, offences set forth in Article 15 sub-paragraphs 1 (a) to (c) shall be treated, for the purposes of extradition between Parties, as if they had been committed not only in the place in which they occurred but also in the territory of the Parties that have established jurisdiction in accordance with Article 16 paragraph 1.

Article 19   Mutual legal assistance

1. Parties shall afford one another the greatest measure of assistance in connection with investigations or criminal or extradition proceedings brought in respect of the offences set forth in Article 15, including assistance in obtaining evidence at their disposal necessary for the proceedings.
2. Parties shall carry out their obligations under paragraph 1 in conformity with any treaties or other arrangements on mutual legal assistance that may exist between them. In the absence of such treaties or arrangements, Parties shall afford one another assistance in accordance with their domestic law.

Article 20   Grounds for refusal

1. For the purpose of extradition, offences set forth in Article 15 sub-paragraphs 1 (a) to (c), and for the purpose of mutual legal assistance, offences set forth in Article 15 shall not be regarded as political offences nor as offences connected with political offences nor as offences inspired by political motives. Accordingly, a request for extradition or for mutual legal assistance based on such offences may not be refused on the sole ground that it concerns a political offence or an offence connected with a political offence or an offence inspired by political motives.
2. Nothing in this Protocol shall be interpreted as imposing an obligation to extradite or to afford mutual legal assistance if the requested Party has substantial grounds for believing that the request for extradition for offences set forth in Article 15 sub-paragraphs 1 (a) to (c) or for mutual legal assistance with respect to offences set forth in Article 15 has been made for the purpose of prosecuting or punishing a person on account of that person's race, religion, nationality, ethnic origin or political opinion or that compliance with the request would cause prejudice to that person's position for any of these reasons.

Article 21   Measures regarding other violations

Without prejudice to Article 28 of the Convention, each Party shall adopt such legislative, administrative or disciplinary measures as may be necessary to suppress the following acts when committed intentionally:

- (a) any use of cultural property in violation of the Convention or this Protocol;

2. Pokud strana, která vydávání podmiňuje existencí smlouvy, obdrží žádost o vydání od jiné strany, s níž nemá smlouvu o vydávání, může dožádaná strana podle vlastního uvážení považovat tento Protokol za právní základ pro vydání v souvislosti s trestnými činy uvedenými v článku 15 odstavec 1 písmena a) až c).

3. Strany, které vydávání nepodmiňují existencí smlouvy, považují vzájemně trestné činy uvedené v článku 15 odstavec 1 písmena a) až c) za trestné činy podléhající vydání za podmínek stanovených právními předpisy dožádané strany.

4. Je-li to nezbytné, jsou trestné činy uvedené v článku 15 odstavec 1 písmena a) až c) považovány pro účely vydávání mezi stranami za činy spáchané nejen v místě, kde k nim došlo, ale také na území stran, které založily jurisdikci v souladu s článkem 16 odstavec 1.

Článek 19   Vzájemná právní pomoc

1. Strany si navzájem v co nejvyšší míře poskytují pomoc v souvislosti s vyšetřováním nebo trestním či vydávacím řízením ohledně trestných činů uvedených v článku 15, včetně pomoci při získávání důkazů nezbytných pro řízení, které mají k dispozici.

2. Strany plní své závazky podle odstavce 1 v souladu s jakýmkoli smlouvami nebo jinými ujednáními o vzájemné právní pomoci, které mezi nimi případně existují. Pokud takové smlouvy nebo ujednání neexistují, poskytují si strany navzájem pomoc podle svého vnitrostátního práva.

Článek 20   Důvody zamítnutí

1. Pro účely vydávání se trestné činy uvedené v článku 15 odstavec 1 písmena a) až c) a pro účely vzájemné právní pomoci trestné činy uvedené v článku 15 nepovažují za politické trestné činy, ani za trestné činy související s politickými trestnými činy, ani za politicky motivované trestné činy. Nelze tedy zamítnout žádost o vydání nebo o vzájemnou právní pomoc na základě takových trestných činů pouze z toho důvodu, že se týká politického trestného činu nebo trestného činu souvisejícího s politickým trestným činem či politicky motivovaného trestného činu.

2. Nic v tomto Protokolu nesmí být vykládáno, jako by zakládalo povinnost vydat nebo poskytnout vzájemnou právní pomoc, pokud dožádaná strana má oprávněné důvody domnívat se, že žádost o vydání pro trestné činy uvedené v článku 15 odstavec 1 písmena a) až c) nebo o vzájemnou právní pomoc ohledně trestných činů uvedených v článku 15 byla podána za účelem stíhání či trestání osoby z důvodu rasy, vyznání, národnosti, etnického původu nebo politického přesvědčení této osoby, nebo že vyhovění žádosti by způsobilo újmu na postavení této osoby z kteréhokoli z těchto důvodů.

Článek 21   Opatření týkající se jiných porušení

Aniž by tím byl dotčen článek 28 Úmluvy, přijme každá strana taková legislativní, administrativní či disciplinární opatření, která budou nezbytná pro potlačení následujících činů, pokud jsou páčány úmyslně:

(a) jakékoli využití kulturních statků porušující Úmluvu nebo tento Protokol;

- (b) any illicit export, other removal or transfer of ownership of cultural property from occupied territory in violation of the Convention or this Protocol.

Chapter 5   The protection of cultural property in armed conflicts not of an international character

Article 22   Armed conflicts not of an international character

1. This Protocol shall apply in the event of an armed conflict not of an international character, occurring within the territory of one of the Parties.
2. This Protocol shall not apply to situations of internal disturbances and tensions, such as riots, isolated and sporadic acts of violence and other acts of a similar nature.
3. Nothing in this Protocol shall be invoked for the purpose of affecting the sovereignty of a State or the responsibility of the government, by all legitimate means, to maintain or re-establish law and order in the State or to defend the national unity and territorial integrity of the State.
4. Nothing in this Protocol shall prejudice the primary jurisdiction of a Party in whose territory an armed conflict not of an international character occurs over the violations set forth in Article 15.
5. Nothing in this Protocol shall be invoked as a justification for intervening, directly or indirectly, for any reason whatever, in the armed conflict or in the internal or external affairs of the Party in the territory of which that conflict occurs.
6. The application of this Protocol to the situation referred to in paragraph 1 shall not affect the legal status of the parties to the conflict.
7. UNESCO may offer its services to the parties to the conflict.

Chapter 6   Institutional Issues

Article 23   Meeting of the Parties

1. The Meeting of the Parties shall be convened at the same time as the General Conference of UNESCO, and in co-ordination with the Meeting of the High Contracting Parties, if such a meeting has been called by the Director-General.
2. The Meeting of the Parties shall adopt its Rules of Procedure.
3. The Meeting of the Parties shall have the following functions:
  - (a) to elect the Members of the Committee, in accordance with Article 24 paragraph 1;
  - (b) to endorse the Guidelines developed by the Committee in accordance with Article 27 sub-paragraph 1(a);
  - (c) to provide guidelines for, and to supervise the use of the Fund by the Committee;

- (b) jakýkoli nezákonný vývoz, jiné přemístění kulturních statků z okupovaného území či převod vlastnických práv k nim v rozporu s Úmluvou nebo tímto Protokolem.

Hlava 5 Ochrana kulturních statků za ozbrojeného konfliktu jiné než mezinárodní povahy

Článek 22 Ozbrojené konflikty jiné než mezinárodní povahy

1. Tento Protokol platí i v případě ozbrojeného konfliktu jiné než mezinárodní povahy, který probíhá na území jedné ze stran.

2. Tento Protokol se nevztahuje na případy nepokojů a napětí uvnitř státu, například na výtržnosti, ojedinělé a sporadické násilné činy a jiné činy podobné povahy.

3. Žádného z ustanovení tohoto Protokolu se nelze dovolávat pro účely ovlivnění svrchovanosti některého státu nebo odpovědnosti vlády udržovat či znovu nastolit všemi zákonnými prostředky zákonnost a pořádek ve státě nebo bránit národní jednotu a územní celistvost státu.

4. Žádným z ustanovení tohoto Protokolu není dotčena primární jurisdikce strany, na jejímž území probíhá ozbrojený konflikt jiné než mezinárodní povahy, ohledně porušení uvedených v článku 15.

5. Žádného z ustanovení tohoto Protokolu se nelze dovolávat na ospravedlnění přímého nebo nepřímého vměšování z jakéhokoli důvodu do ozbrojeného konfliktu nebo do vnitřních či vnějších záležitostí strany, na jejímž území tento konflikt probíhá.

6. Uplatňováním tohoto Protokolu pro situaci uvedenou v odstavci 1 není dotčeno právní postavení stran konfliktu.

7. UNESCO může stranám konfliktu nabídnout své služby.

Hlava 6 Institucionální záležitosti

Článek 23 Schůze stran

1. Schůze stran se svolává zároveň s generální konferencí UNESCO a v koordinaci se schůzí vysokých smluvních stran v případě, že generální ředitel takovou schůzi svolá.

2. Schůze stran přijímá svůj jednací řád.

3. Schůze stran má následující funkce:

(a) volit členy Výboru v souladu s článkem 24 odstavec 1;

(b) schvalovat směrnice vypracované Výborem v souladu s článkem 27 odstavec 1 písmeno a);

(c) poskytovat směrnice pro užívání fondu Výborem a kontrolovat užívání fondu;

- (d) to consider the report submitted by the Committee in accordance with Article 27 subparagraph 1(d);
- (e) to discuss any problem related to the application of this Protocol, and to make recommendations, as appropriate.

4. At the request of at least one-fifth of the Parties, the Director-General shall convene an Extraordinary Meeting of the Parties.

Article 24   Committee for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict

1. The Committee for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict is hereby established. It shall be composed of twelve Parties which shall be elected by the Meeting of the Parties.

2. The Committee shall meet once a year in ordinary session and in extra-ordinary sessions whenever it deems necessary.

3. In determining membership of the Committee, Parties shall seek to ensure an equitable representation of the different regions and cultures of the world.

4. Parties members of the Committee shall choose as their representatives persons qualified in the fields of cultural heritage, defence or international law, and they shall endeavour, in consultation with one another, to ensure that the Committee as a whole contains adequate expertise in all these fields.

Article 25   Term of office

1. A Party shall be elected to the Committee for four years and shall be eligible for immediate re-election only once.

2. Notwithstanding the provisions of paragraph 1, the term of office of half of the members chosen at the time of the first election shall cease at the end of the first ordinary session of the Meeting of the Parties following that at which they were elected. These members shall be chosen by lot by the President of this Meeting after the first election.

Article 26   Rules of procedure

1. The Committee shall adopt its Rules of Procedure.

2. A majority of the members shall constitute a quorum. Decisions of the Committee shall be taken by a majority of two-thirds of its members voting.

3. Members shall not participate in the voting on any decisions relating to cultural property affected by an armed conflict to which they are parties.

Article 27   Functions

- (d) posoudit zprávu předloženou Výborem v souladu s článkem 27 odstavec 1 písmeno d);
- (e) projednat jakýkoli problém související s uplatňováním tohoto Protokolu a případně vydat doporučení.

4. Na žádost alespoň jedné pětiny stran svolá generální ředitel mimořádnou schůzi stran.

Článek 24   Výbor na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu

1. Tímto se ustavuje Výbor na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu. Výbor se skládá z dvanácti stran zvolených schůzí stran.
2. Výbor se schází na řádném zasedání jednou ročně a na mimořádných zasedáních, kdykoli to uzná za nutné.
3. Při rozhodování o složení Výboru musí strany usilovat o zajištění rovného zastoupení různých oblastí a kultur světa.
4. Strany, které jsou členy Výboru, vyberou za své zástupce osoby s odborností v oblasti kulturního dědictví, obrany nebo mezinárodního práva a vynasnaží se na základě vzájemných konzultací zajistit, aby Výbor jako celek měl odpovídající odbornost ve všech těchto oborech.

Článek 25   Funkční období

1. Strana je volena do Výboru na čtyři roky a může být bezprostředně znovu zvolena pouze jednou.
2. Nezávisle na ustanoveních odstavce 1 skončí funkční období poloviny členů zvolených v první volbě po skončení prvního řádného zasedání schůze stran následujícího po zasedání, na němž byli zvoleni. Tyto členy vybere losem předseda této schůze po první volbě.

Článek 26   Jednací řád

1. Výbor přijme svůj jednací řád.
2. Většina členů tvoří kvorum. Rozhodnutí Výboru se přijímají dvoutřetinovou většinou hlasujících členů.
3. Členové se nesmějí účastnit hlasování o jakýchkoli rozhodnutích souvisejících s kulturními statky zařazenými ozbrojeným konfliktem, jehož jsou stranami.

Článek 27   Funkce

1. The Committee shall have the following functions:
  - (a) to develop Guidelines for the implementation of this Protocol;
  - (b) to grant, suspend or cancel enhanced protection for cultural property and to establish, maintain and promote the List of Cultural Property under Enhanced Protection;
  - (c) to monitor and supervise the implementation of this Protocol and promote the identification of cultural property under enhanced protection;
  - (d) to consider and comment on reports of the Parties, to seek clarifications as required, and prepare its own report on the implementation of this Protocol for the Meeting of the Parties;
  - (e) to receive and consider requests for international assistance under Article 32;
  - (f) to determine the use of the Fund;
  - (g) to perform any other function which may be assigned to it by the Meeting of the Parties.
2. The functions of the Committee shall be performed in co-operation with the Director-General.
3. The Committee shall co-operate with international and national governmental and non-governmental organizations having objectives similar to those of the Convention, its First Protocol and this Protocol. To assist in the implementation of its functions, the Committee may invite to its meetings, in an advisory capacity, eminent professional organizations such as those which have formal relations with UNESCO, including the International Committee of the Blue Shield (ICBS) and its constituent bodies. Representatives of the International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property (Rome Centre) (ICCROM) and of the International Committee of the Red Cross (ICRC) may also be invited to attend in an advisory capacity.

Article 28   Secretariat

The Committee shall be assisted by the Secretariat of UNESCO which shall prepare the Committee's documentation and the agenda for its meetings and shall have the responsibility for the implementation of its decisions.

Article 29   The Fund for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict

1. A Fund is hereby established for the following purposes:
  - (a) to provide financial or other assistance in support of preparatory or other measures to be taken in peacetime in accordance with, *inter alia*, Article 5, Article 10 subparagraph (b) and Article 30; and
  - (b) to provide financial or other assistance in relation to emergency, provisional or other measures to be taken in order to protect cultural property during periods of armed

1. Výbor má následující funkce:

- (a) připravuje směrnice pro provádění tohoto Protokolu;
- (b) poskytuje, pozastavuje nebo ruší zvýšenou ochranu kulturních statků a zřizuje, vede a prosazuje Seznam kulturních statků pod zvýšenou ochranou;
- (c) monitoruje a dohlíží na provádění tohoto Protokolu a podporuje označování kulturních statků pod zvýšenou ochranou;
- (d) posuzuje zprávy stran a vyjadřuje se k nim, podle potřeby vyžaduje vysvětlení a připravuje vlastní zprávu o provádění tohoto Protokolu pro schůzi stran;
- (e) přijímá a posuzuje žádosti o mezinárodní pomoc podle článku 32;
- (f) rozhoduje o využití fondu;
- (g) plní jakékoli jiné funkce, které mu schůze stran případně uloží.

2. Funkce Výboru se plní ve spolupráci s generálním ředitelem.

3. Výbor spolupracuje s mezinárodními a národními vládními a nevládními organizacemi, které mají podobné cíle jako Úmluva, její První protokol a tento Protokol. Na pomoc při plnění těchto funkcí si může Výbor na své schůzi přizvat jako poradce významné odborné organizace, například ty, které mají oficiální vztahy s UNESCO, včetně Mezinárodního výboru Modrého štítu (ICBS) a jeho orgánů. Představitelé Mezinárodního střediska pro výzkum uchování a obnovy kulturních statků (Římské středisko) (ICCROM) a Mezinárodního výboru Červeného kříže (ICRC) mohou být rovněž přizváni jako poradci.

Článek 28   Sekretariát

Výboru pomáhá sekretariát UNESCO, který připravuje podklady Výboru a programy jeho schůzí a odpovídá za provádění jeho rozhodnutí.

Článek 29   Fond na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu

1. Tímto se ustavuje fond pro následující účely:

- (a) poskytovat finanční či jinou pomoc na podporu přípravných či jiných opatření přijímaných v době míru v souladu mimo jiné s článkem 5, článkem 10 písmeno b) a s článkem 30, a
- (b) poskytovat finanční či jinou pomoc v souvislosti s nouzovými, prozatímními či jinými opatřeními při-

conflict or of immediate recovery after the end of hostilities in accordance with, *inter alia*, Article 8 sub-paragraph (a).

2. The Fund shall constitute a trust fund, in conformity with the provisions of the financial regulations of UNESCO.

3. Disbursements from the Fund shall be used only for such purposes as the Committee shall decide in accordance with the guidelines as defined in Article 23 sub-paragraph 3(c). The Committee may accept contributions to be used only for a certain programme or project, provided that the Committee shall have decided on the implementation of such programme or project.

4. The resources of the Fund shall consist of:

- (a) voluntary contributions made by the Parties;
- (b) contributions, gifts or bequests made by:
  - (i) other States;
  - (ii) UNESCO or other organizations of the United Nations system;
  - (iii) other intergovernmental or non-governmental organizations; and
  - (iv) public or private bodies or individuals;
- (c) any interest accruing on the Fund;
- (d) funds raised by collections and receipts from events organized for the benefit of the Fund; and
- (e) all other resources authorized by the guidelines applicable to the Fund.

Chapter 7 Dissemination of Information and International Assistance

Article 30   Dissemination

1. The Parties shall endeavour by appropriate means, and in particular by educational and information programmes, to strengthen appreciation and respect for cultural property by their entire population.

2. The Parties shall disseminate this Protocol as widely as possible, both in time of peace and in time of armed conflict.

3. Any military or civilian authorities who, in time of armed conflict, assume responsibilities with respect to the application of this Protocol, shall be fully acquainted with the text thereof. To this end the Parties shall, as appropriate:

- (a) incorporate guidelines and instructions on the protection of cultural property in their military regulations;

jímanými na ochranu kulturních statků v době ozbrojených konfliktů nebo obnovy bezprostředně po ukončení nepřátelských akcí, mimo jiné v souladu s článkem 8 písmeno a).

2. Fond je zřízen jako svěřenecký fond v souladu s ustanoveními finančních předpisů UNESCO.

3. Částky vyplacené z fondu se využívají pouze pro takový účel, o němž rozhodne Výbor v souladu se směrnicemi uvedenými v článku 23 odstavec 3 písmeno c). Výbor může přijímat příspěvky určené k využití pouze pro určitý program či projekt, pokud Výbor rozhodne o realizaci takového programu či projektu.

4. Zdroje fondu sestávají z:

- (a) dobrovolných příspěvků stran;
- (b) příspěvků, darů či odkazů:
  - (i) jiných států;
  - (ii) UNESCO či jiných organizací systému Organizace spojených národů;
  - (iii) jiných mezivládních či nevládních organizací; a
  - (iv) veřejných nebo soukromých subjektů či jednotlivců;
- (c) jakýchkoli úroků z fondu;
- (d) prostředků získaných sbírkami nebo příjmy z akcí organizovaných ve prospěch fondu; a
- (e) všech ostatních zdrojů povolených směrnicemi platnými pro fond.

Hlava 7 Šíření informací a mezinárodní pomoc

Článek 30   Šíření informací

1. Strany se vynasnaží vhodnými prostředky a zejména prostřednictvím vzdělávacích a informačních programů posilovat u všech svých obyvatel vědomí hodnoty kulturních statků a úctu k nim.

2. Strany budou šířit tento Protokol v co největším rozsahu jak v době míru, tak i v době ozbrojeného konfliktu.

3. Jakékoliv vojenské či civilní orgány, které v době ozbrojeného konfliktu převezmou odpovědnost za uplatňování tohoto Protokolu, musejí být v plném rozsahu seznámeny s jeho textem. Za tímto účelem strany musí podle okolností:

- (a) zařadit směrnice a pokyny o ochraně kulturních statků do svých vojenských předpisů;

- (b) develop and implement, in cooperation with UNESCO and relevant governmental and non-governmental organizations, peacetime training and educational programmes;
- (c) communicate to one another, through the Director-General, information on the laws, administrative provisions and measures taken under sub-paragraphs (a) and (b);
- (d) communicate to one another, as soon as possible, through the Director-General, the laws and administrative provisions which they may adopt to ensure the application of this Protocol.

Article 31   International cooperation

In situations of serious violations of this Protocol, the Parties undertake to act, jointly through the Committee, or individually, in cooperation with UNESCO and the United Nations and in conformity with the Charter of the United Nations.

Article 32   International assistance

1. A Party may request from the Committee international assistance for cultural property under enhanced protection as well as assistance with respect to the preparation, development or implementation of the laws, administrative provisions and measures referred to in Article 10.
2. A party to the conflict, which is not a Party to this Protocol but which accepts and applies provisions in accordance with Article 3, paragraph 2, may request appropriate international assistance from the Committee.
3. The Committee shall adopt rules for the submission of requests for international assistance and shall define the forms the international assistance may take.
4. Parties are encouraged to give technical assistance of all kinds, through the Committee, to those Parties or parties to the conflict who request it.

Article 33   Assistance of UNESCO

1. A Party may call upon UNESCO for technical assistance in organizing the protection of its cultural property, such as preparatory action to safeguard cultural property, preventive and organizational measures for emergency situations and compilation of national inventories of cultural property, or in connection with any other problem arising out of the application of this Protocol. UNESCO shall accord such assistance within the limits fixed by its programme and by its resources.
2. Parties are encouraged to provide technical assistance at bilateral or multilateral level.
3. UNESCO is authorized to make, on its own initiative, proposals on these matters to the Parties.

- (b) ve spolupráci s UNESCO a příslušnými vládními a nevládními organizacemi připravit a realizovat mírové výcvikové a vzdělávací programy;
- (c) prostřednictvím generálního ředitele se vzájemně informovat o zákonech, administrativních předpisech a opatřeních přijatých podle písmen a) a b);
- (d) prostřednictvím generálního ředitele se navzájem co nejdříve informovat o zákonech a administrativních předpisech, které případně přijmou k zajištění uplatňování tohoto Protokolu.

Článek 31   Mezinárodní spolupráce

V případech závažných porušení tohoto Protokolu se strany zavazují jednat společně prostřednictvím Výboru či jednotlivě ve spolupráci s UNESCO a Organizací spojených národů a v souladu s Chartou Organizace spojených národů.

Článek 32   Mezinárodní pomoc

1. Strana může žádat od Výboru mezinárodní pomoc pro kulturní statky pod zvýšenou ochranou, jakož i pomoc při přípravě, tvorbě či provádění zákonů, administrativních předpisů a opatření uvedených v článku 10.

2. Strana konfliktu, která není stranou tohoto Protokolu, ale která přijala a uplatňuje ustanovení podle článku 3 odstavce 2, může žádat od Výboru příslušnou mezinárodní pomoc.

3. Výbor přijme pravidla pro předkládání žádostí o mezinárodní pomoc a stanoví možné formy mezinárodní pomoci.

4. Strany se vyzývají, aby prostřednictvím Výboru poskytovaly technickou pomoc všeho druhu té straně nebo těm stranám konfliktu, které o to požádají.

Článek 33   Pomoc UNESCO

1. Jakákoliv strana může UNESCO požádat o technickou pomoc při organizování ochrany svých kulturních statků, například při přípravných pracích na zabezpečení kulturních statků, při preventivních a organizačních opatřeních pro nouzové situace a při sestavování národních inventářů kulturních statků, nebo v souvislosti s jakýmkoli jiným problémem plynoucím z uplatňování tohoto Protokolu. UNESCO poskytne takovou pomoc v mezích daných svým programem a svými zdroji.

2. Strany se vyzývají poskytovat technickou pomoc na bilaterální či multilaterální úrovni.

3. UNESCO je oprávněno činit z vlastní iniciativy stranám návrhy v těchto záležitostech.

Chapter 8 Execution of this Protocol

Article 34 Protecting Powers

This Protocol shall be applied with the co-operation of the Protecting Powers responsible for safeguarding the interests of the Parties to the conflict.

Article 35 Conciliation procedure

1. The Protecting Powers shall lend their good offices in all cases where they may deem it useful in the interests of cultural property, particularly if there is disagreement between the Parties to the conflict as to the application or interpretation of the provisions of this Protocol.

2. For this purpose, each of the Protecting Powers may, either at the invitation of one Party, of the Director-General, or on its own initiative, propose to the Parties to the conflict a meeting of their representatives, and in particular of the authorities responsible for the protection of cultural property, if considered appropriate, on the territory of a State not party to the conflict. The Parties to the conflict shall be bound to give effect to the proposals for meeting made to them. The Protecting Powers shall propose for approval by the Parties to the conflict a person belonging to a State not party to the conflict or a person presented by the Director-General, which person shall be invited to take part in such a meeting in the capacity of Chairman.

Article 36 Conciliation in absence of Protecting Powers

1. In a conflict where no Protecting Powers are appointed the Director-General may lend good offices or act by any other form of conciliation or mediation, with a view to settling the disagreement.

2. At the invitation of one Party or of the Director-General, the Chairman of the Committee may propose to the Parties to the conflict a meeting of their representatives, and in particular of the authorities responsible for the protection of cultural property, if considered appropriate, on the territory of a State not party to the conflict.

Article 37 Translations and reports

1. The Parties shall translate this Protocol into their official languages and shall communicate these official translations to the Director-General.

2. The Parties shall submit to the Committee, every four years, a report on the implementation of this Protocol.

Article 38 State responsibility

No provision in this Protocol relating to individual criminal responsibility shall affect the responsibility of States under international law, including the duty to provide reparation.

Hlava 8 Provádění tohoto Protokolu

Článek 34 Ochranné mocnosti

Tento Protokol se provádí za součinnosti ochranných mocností odpovědných za ochranu zájmů stran konfliktu.

Článek 35 Smírčí procedura

1. Ochranné mocnosti poskytují dobré služby ve všech případech, kdy to považují za prospěšné v zájmu kulturních statků, zvláště dojde-li mezi stranami konfliktu k rozporům ohledně uplatňování nebo výkladu ustanovení tohoto Protokolu.

2. Pro tento účel může každá z ochranných mocností buď na vyzvání jedné ze stran, generálního ředitele či ze své vlastní iniciativy navrhnout stranám konfliktu, je-li to uznáno za vhodné, schůzku jejich zástupců a zvláště orgánů odpovědných za ochranu kulturních statků na území některého státu, který není stranou konfliktu. Strany konfliktu jsou vázány uskutečnit schůzku, která jim byla navržena. Ochranné mocnosti navrhnou stranám konfliktu ke schválení osobu ze státu, který není stranou konfliktu, nebo osobu navrženou generálním ředitelem, a tato osoba bude přizvána k účasti na takové schůzce ve funkci předsedy.

Článek 36 Smírčí procedura bez účasti ochranných mocností

1. V konfliktu, pro nějž nebyly určeny žádné ochranné mocnosti, může generální ředitel poskytnout dobré služby či postupovat na základě jakékoli jiné formy smírčího řízení či zprostředkování s cílem urovnat rozpor.

2. Na vyzvání jedné strany či generálního ředitele může předseda Výboru navrhnout stranám konfliktu schůzku jejich zástupců a, zvláště je-li to uznáno za vhodné, orgánů odpovědných za ochranu kulturních statků na území některého státu, který není stranou konfliktu.

Článek 37 Překlady a zprávy

1. Strany přeloží tento Protokol do svých úředních jazyků a předají tyto oficiální překlady generálnímu řediteli.

2. Strany každé čtyři roky předloží Výboru zprávu o provádění tohoto Protokolu.

Článek 38 Odpovědnost států

Žádným z ustanovení tohoto Protokolu týkajících se individuální trestní odpovědnosti není dotčena odpovědnost států podle mezinárodního práva, včetně povinnosti poskytnout odškodnění.

Chapter 9 Final Clauses

Article 39   Languages

This Protocol is drawn up in Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish, the six texts being equally authentic.

Article 40   Signature

This Protocol shall bear the date of 26 March 1999. It shall be opened for signature by all High Contracting Parties at The Hague from 17 May 1999 until 31 December 1999.

Article 41   Ratification, acceptance or approval

1. This Protocol shall be subject to ratification, acceptance or approval by High Contracting Parties which have signed this Protocol, in accordance with their respective constitutional procedures.

2. The instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Director-General.

Article 42   Accession

1. This Protocol shall be open for accession by other High Contracting Parties from 1 January 2000.

2. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Director-General.

Article 43   Entry into force

1. This Protocol shall enter into force three months after twenty instruments of ratification, acceptance, approval or accession have been deposited.

2. Thereafter, it shall enter into force, for each Party, three months after the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Article 44   Entry into force in situations of armed conflict

The situations referred to in Articles 18 and 19 of the Convention shall give immediate effect to ratifications, acceptances or approvals of or accessions to this Protocol deposited by the parties to the conflict either before or after the beginning of hostilities or occupation. In such cases the Director-General shall transmit the communications referred to in Article 46 by the speediest method.

Article 45   Denunciation

1. Each Party may denounce this Protocol.

2. The denunciation shall be notified by an instrument in writing, deposited with the Director-General.

Hlava 9 Závěrečná ustanovení

Článek 39   Jazyky

Tento Protokol je vyhotoven v jazyce anglickém, arabském, čínském, francouzském, ruském a španělském, přičemž všech šest znění má stejnou platnost.

Článek 40   Podpis

Tento Protokol bude datován 26. března 1999. Bude otevřen k podpisu všem vysokým smluvním stranám v Haagu od 17. května 1999 do 31. prosince 1999.

Článek 41   Ratifikace, přijetí nebo schválení

1. Tento Protokol podléhá ratifikaci, přijetí nebo schválení vysokými smluvními stranami, které podepsaly tento Protokol, v souladu s jejich příslušnými ústavními postupy.

2. Listiny o ratifikaci, přijetí nebo schválení budou uloženy u generálního ředitele.

Článek 42   Přístup

1. Tento Protokol je otevřen k přístupu dalším vysokým smluvním stranám od 1. ledna 2000.

2. Přístup se provádí uložením listiny o přístupu u generálního ředitele.

Článek 43   Vstup v platnost

1. Tento Protokol vstoupí v platnost tři měsíce po uložení dvaceti listin o ratifikaci, přijetí, schválení či přístupu.

2. Poté vstoupí v platnost pro každou stranu tři měsíce po uložení jejích listin o ratifikaci, přijetí, schválení či přístupu.

Článek 44   Vstup v platnost za ozbrojeného konfliktu

V případech uvedených v člancích 18 a 19 Úmluvy nabývají okamžitě účinnost ratifikace, přijetí nebo schválení nebo přístupy k tomuto Protokolu uložené stranami konfliktu buď před zahájením nepřátelských akcí či okupace či po něm. V takových případech předá generální ředitel sdělení uvedené v článku 46 nejrychlejší cestou.

Článek 45   Výpověď

1. Každá strana může tento Protokol vypovědět.

2. Výpověď musí být oznámena písemnou listinou uloženou u generálního ředitele.

3. The denunciation shall take effect one year after the receipt of the instrument of denunciation. However, if, on the expiry of this period, the denouncing Party is involved in an armed conflict, the denunciation shall not take effect until the end of hostilities, or until the operations of repatriating cultural property are completed, whichever is the later.

Article 46   Notifications

The Director-General shall inform all High Contracting Parties as well as the United Nations, of the deposit of all the instruments of ratification, acceptance, approval or accession provided for in Articles 41 and 42 and of denunciations provided for Article 45.

Article 47   Registration with the United Nations

In conformity with Article 102 of the Charter of the United Nations, this Protocol shall be registered with the Secretariat of the United Nations at the request of the Director-General.

IN FAITH WHEREOF the undersigned, duly authorized, have signed the present Protocol.

DONE at The Hague, this twenty-sixth day of March 1999, in a single copy which shall be deposited in the archives of the UNESCO, and certified true copies of which shall be delivered to all the High Contracting Parties.

3. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po obdržení listiny o výpovědi. Pokud se však vypovídající strana v okamžiku vypršení této lhůty účastní ozbrojeného konfliktu, nenabude výpověď účinnosti až do ukončení nepřátelských akcí nebo do dokončení operací na repatriaci kulturních statků, podle toho, co skončí později.

Článek 46   Oznámení

Generální ředitel informuje všechny vysoké smluvní strany, jakož i Organizaci spojených národů o uložení všech listin o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přístupu uvedených v článku 41 a 42 a o výpovědích uvedených v článku 45.

Článek 47   Registrace u Organizace spojených národů

V souladu s článkem 102 Charty Organizace spojených národů bude tento Protokol registrován u Sekretariátu Organizace spojených národů na žádost generálního ředitele.

NA DŮKAZ TOHO níže podepsaní řádně zplnomocnění podepsali tento Protokol.

DÁNO v Haagu dne dvacátého šestého března 1999, v jednom vyhotovení, jež je uloženo v archivech UNESCO s tím, že ověřené kopie budou doručeny všem vysokým smluvním stranám.

ISSN 1801-0393

Vydává a tiskne: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., Bartůňkova 4, pošt. schr. 10, 149 01 Praha 415, telefon: 272 927 011, fax: 974 887 395 – **Redakce:** Ministerstvo vnitra, Nám. Hrdinů 1634/3, pošt. schr. 155/SB, 140 21 Praha 4, telefon: 974 817 287, fax: 974 816 871 – **Administrace:** písemné objednávky předplatného, změny adres a počtu odebíraných výtisků – MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, fax: 519 321 417, e-mail: sbirky@moraviapress.cz. Objednávky ve Slovenské republice přijímá a titul distribuuje Magnet-Press Slovakia, s. r. o., Teslova 12, 821 02 Bratislava, tel.: 00421 2 44 45 46 28, fax: 00421 2 44 45 46 27. **Roční předplatné** se stanovuje za dodávku kompletního ročníku včetně rejstříku a je od předplatitelů vybíráno formou záloh ve výši oznámené ve Sbírce mezinárodních smluv. Závěrečné vyúčtování se provádí po dodání kompletního ročníku na základě počtu skutečně vydaných částek (první záloha na rok 2007 činí 3 000,- Kč, druhá záloha činí 3 000,- Kč) – Vychází podle potřeby – **Distribuce:** MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, celoroční předplatné – 516 205 176, 519 305 176, 516 205 174, 519 205 174, objednávky jednotlivých částek (dobírky) – 516 205 207, 519 305 207, objednávky-knihkupci – 516 205 161, 519 305 161, faxové objednávky – 519 321 417, e-mail – sbirky@moraviapress.cz, zelená linka – 800 100 314. **Internetová prodejna:** www.sbirkyzakonu.cz – **Drobný prodej** – **Benešov:** Oldřich HAAGER, Masarykovo nám. 231; **Brno:** Ing. Jiří Hrazdil, Vranovská 16, SEVT, a. s., Česká 14; **České Budějovice:** SEVT, a. s., Česká 3, tel.: 387 319 045; **Hradec Králové:** TECHNOR, Wonkova 432; **Cheb:** EFREX, s. r. o., Karlova 31; **Chomutov:** DDD Knihkupectví – Antikvariát, Ruská 85; **Kadaň:** Knihárství – Příbíkova, J. Švermy 14; **Kladno:** eL VaN, Ke Stadionu 1953, tel.: 312 248 323; **Klatovy:** Krameriovo knihkupectví, nám. Míru 169; **Liberec:** Podještědské knihkupectví, Moskevská 28; **Litoměřice:** Jaroslav Tvrdlík, Lidická 69, tel.: 416 732 135, fax: 416 734 875; **Most:** Knihkupectví „U Knihomila“, Ing. Romana Kopková, Moskevská 1999; **Olomouc:** ANAG, spol. s r. o., Denisova č. 2, Zdeněk Chumchal – Knihkupectví Tycho, Ostružnická 3, Knihkupectví SEVT, a. s., Ostružnická 10; **Ostrava:** LIBREX, Nádražní 14, Profesio, Hollarova 14, SEVT, a. s., Denisova 1; **Otrokovice:** Ing. Kučeřík, Jungmannova 1165; **Pardubice:** LEJHANEC, s. r. o., třída Míru 65; **Plzeň:** TYPOS, a. s., Úslavská 2, EDICUM, Vojanova 45, Technické normy, Lábkova pav. č. 5, Vydavatelství a naklad. Aleš Čeněk, nám. Českých bratří 8; **Praha 1:** NEOLUXOR, Na Poříčí 25, LINDE Praha, a. s., Opletalova 35, NEOLUXOR s. r. o., Václavské nám. 41; **Praha 2:** ANAG, spol. s r. o., nám. Míru 9 (Národní dům); **Praha 4:** SEVT, a. s., Jihlavská 405; **Praha 5:** SEVT, a. s., E. Peškové 14; **Praha 6:** PPP – Staňková Isabela, Puškinovo nám. 17; **Praha 8:** JASIPA, Zenklova 60, Specializovaná prodejna Sbírky zákonů, Sokolovská 35, tel.: 224 813 548; **Praha 9:** Abonentní tiskový servis-Ing. Urban, Jablonecká 362, po – pá 7 – 12 hod., tel.: 286 888 382, e-mail: tiskovy.servis@abonent.cz; **Praha 10:** BMSS START, s. r. o., Vinohradská 190, MONITOR CZ, s. r. o., Třebohostická 5, tel.: 283 872 605; **Přerov:** Odborné knihkupectví, Bartošova 9, Jana Honková – YAHOO-i-centrum, Komenského 38; **Sokolov:** KAMA, Kalousek Milan, K. H. Borovského 22, tel.: 352 303 402; **Šumperk:** Knihkupectví D & G, Hlavní tř. 23; **Tábor:** Milada Šimonová – EMU, Zavadilská 786; **Teplíce:** Knihkupectví L & N, Masarykova 15; **Ústí nad Labem:** PNS Grosso s. r. o., Havířská 327, tel.: 475 259 032, fax: 475 259 029, Kartoony, s. r. o., Solvayova 1597/3, Vazby a doplňování Sbírky zákonů včetně dopravy zdarma, tel.+fax: 475 501 773, www.kartoon.cz, e-mail: kartoon@kartoon.cz; **Zábřeh:** Mgr. Ivana Patková, Žižkova 45; **Zátec:** Prodejna U Pivovaru, Žižkovo nám. 76, Jindřich Procházka, Bezděkov 89 – Vazby Sbírek, tel.: 415 712 904. **Distribuční podmínky předplatného:** jednotlivé částky jsou expedovány neprodleně po dodání z tiskárny. Objednávky nového předplatného jsou vyzívány do 15 dnů a pravidelné dodávky jsou zahajovány od nejbližší částky po ověření úhrady předplatného nebo jeho zálohy. Částky vyšší v době od zaevidování předplatného do jeho úhrady jsou doposílány jednorázově. Změny adres a počtu odebíraných výtisků jsou prováděny do 15 dnů. **Reklamace:** informace na tel. číslech 516 205 174, 519 305 174. V písemném styku vždy uvádějte IČO (právnícká osoba), rodné číslo (fyzická osoba). **Podávání novinových zásilek** povoleno Českou poštou, s. p., Odštěpný závod Jižní Morava Ředitelství v Brně č. j. P/2-4463/95 ze dne 8. 11. 1995.